

Streszczenie rozprawy doktorskiej

pt. „Wpływ prawnych instrumentów redukcji emisji gazów cieplarnianych na prawo wyboru między różnymi źródłami energii”

(streszczenie w języku polskim)

Przedmiotem rozprawy doktorskiej były instrumenty prawne redukcji emisji gazów cieplarnianych w energetyce oraz ich wpływ na określone w art. 194 ust. 2 TFUE prawo do określania warunków wykorzystania zasobów energetycznych państw członkowskich, wyboru między różnymi źródłami energii i ogólnej struktury ich zaopatrzenia w energię. Cele polityki energetyczno-klimatycznej Unii Europejskiej są coraz ambitniejsze. Do 2050 roku zakłada się osiągnięcie neutralności klimatycznej. W konsekwencji prawodawca unijny w związku z realizacją tych celów nowelizuje istniejące instrumenty redukcji emisji gazów cieplarnianych oraz wprowadza nowe. Energetyka odpowiada za około 80% emisji dwutlenku węgla, co uznawane jest powszechnie za przyczynę ocieplenia klimatu. Akty prawodawstwa unijnego zmierzające do redukcji emisji gazów cieplarnianych prowadzą pośrednio i bezpośrednio do ograniczenia swobody krajów członkowskich wyboru między różnymi źródłami energii oraz ogólnej struktury jego zaopatrzenia w energię. Analiza obejmowała identyfikację instrumentów prawnych redukcji emisji gazów cieplarnianych, ich kategoryzację, a następnie ocenę wpływu na swobodę kształtowania miks energetycznego państw członkowskich.

Wskazany problem badawczy nie został wcześniej szerzej omówiony we współczesnej literaturze przedmiotu. W rozprawie doktorskiej wykorzystano metodę formalno-dogmatyczną, a także pomocniczo funkcjonalną, oraz metodę ekonomicznej analizy prawa. Pracę podzielono na sześć rozdziałów. Pierwszy rozdział rozprawy poświęcony jest zagadnieniom wstępnym. W drugim rozdziale opisane są kompetencje Unii Europejskiej w ramach poszczególnych polityk oraz ich podstawy prawne. Trzeci rozdział poświęcony jest unijnemu systemowi handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych (EU ETS). Czwarty rozdział opisuje pozostałe bezpośrednie instrumenty redukcji emisji gazów cieplarnianych w energetyce: cel wiążący w zakresie odnawialnych źródeł energii, cel wiążący osiągnięcia neutralności klimatycznej, oraz obowiązek uzyskania oszczędności energii wynikający z dyrektywy o efektywności energetycznej. Piąty rozdział zawiera informacje na temat instrumentów pośrednich. W rozdziale szóstym znajduje się weryfikacja hipotezy głównej oraz pobocznych. Rozprawa obejmuje stan prawny na dzień 30 listopada 2021 r.

Analiza obejmowała szereg źródeł, w szczególności akty prawne na poziomie Unii Europejskiej oraz akty prawa polskiego, orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz sądów polskich, dokumenty źródłowe Unii Europejskiej oraz Rzeczypospolitej Polskiej wyznaczające kierunki polityki klimatyczno-energetycznej, artykuły naukowe, komentarze do prawodawstwa, raporty branżowe oraz artykuły publicystyczne. Pozwoliło to na przeanalizowanie instrumentów redukcji emisji gazów cieplarnianych w sposób całościowy, biorąc pod uwagę specyfikę poszczególnych obszarów sektora energetycznego. Przeprowadzone badania pozwoliły na potwierdzenie postawionej hipotezy. Autor doszedł do wniosku, że instrumenty prawne służące redukcji gazów cieplarnianych znacząco

ograniczają swobodę państw w członkowskich w kształtowaniu własnego miksu, zmieniając treść art. 194 ust. 2 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej w ten sposób, że prawo Państwa Członkowskiego do wyboru między różnymi źródłami energii, zasadniczo ograniczone jest do wyboru pomiędzy źródłami odnawialnymi.